

Bedryfs- en
boerontwikkelingskonferensie
25 Februarie 2010

Christof Cloete

**Volhoubaarheid in die
landbousektor met die klem op
sosiaal-maatskaplike uitdagings.**

Mense-kapitaal (social capital),
grond, water en finansies
vorm die vier elemente van 'n
volhoubare boerdery.

Die uitdaging:

Kan ons in die landbousektor harmonie bewerkstellig tussen bogenoemde?

Die antwoord:

Ja, ons kan!

Aan die **een kant** vereis die
sosiaal-maatskaplike uitdagings
besondere aanvoeling en begrip
vir mense van die produsente.

Aan die **anderkant** kan die uitdaging slegs aangespreek word deur 'n werkerskorps met

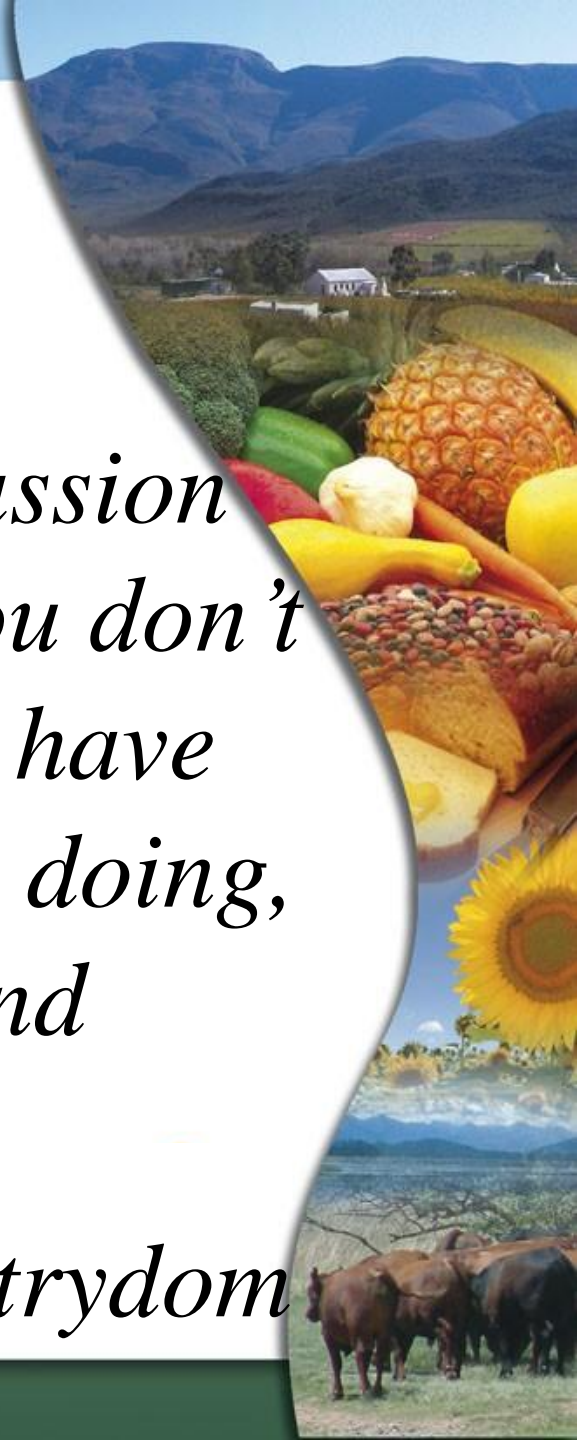
- 'n **passie** vir die werk;
- goeie **kennis** van wat die werk behels;
- goeie **waardestelsel**;
- goeie **gesondheid**.

- ‘n Passie vir die werk

“It is very difficult to create passion – either you have passion for what you are doing or you don’t and I believe if one does not have the passion for what you are doing, to say so at an early stage and change careers.”

Peter Dall & Prof. Daantjie Strydom

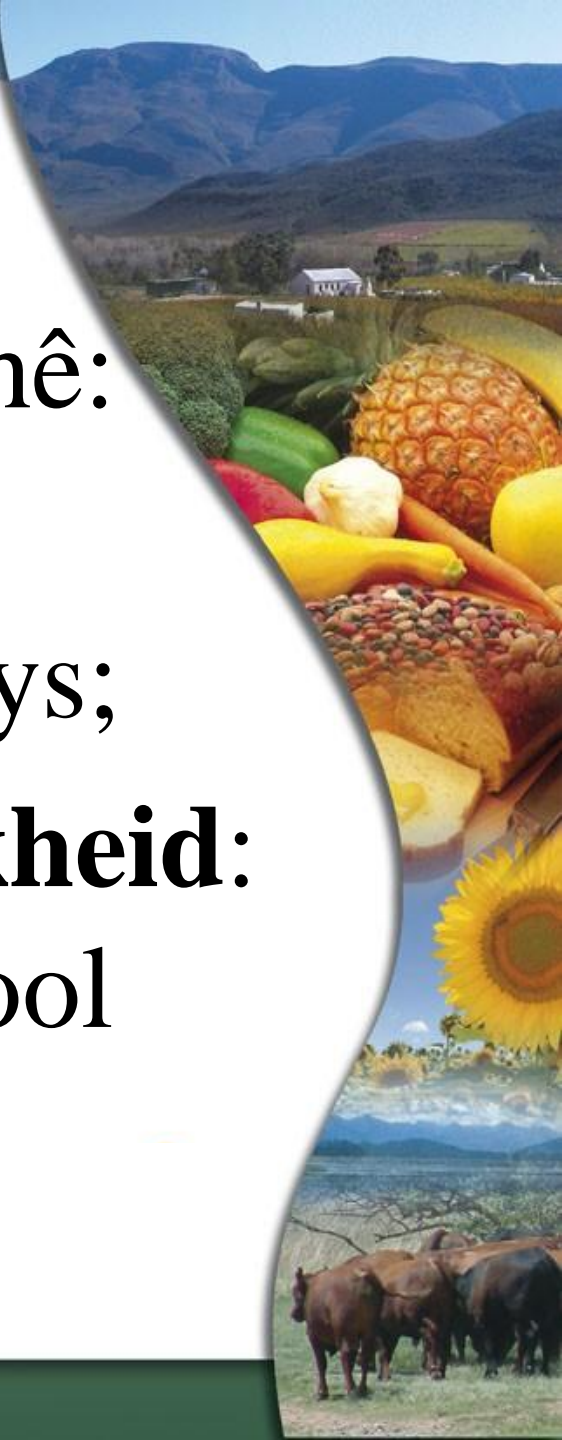

Daarom:

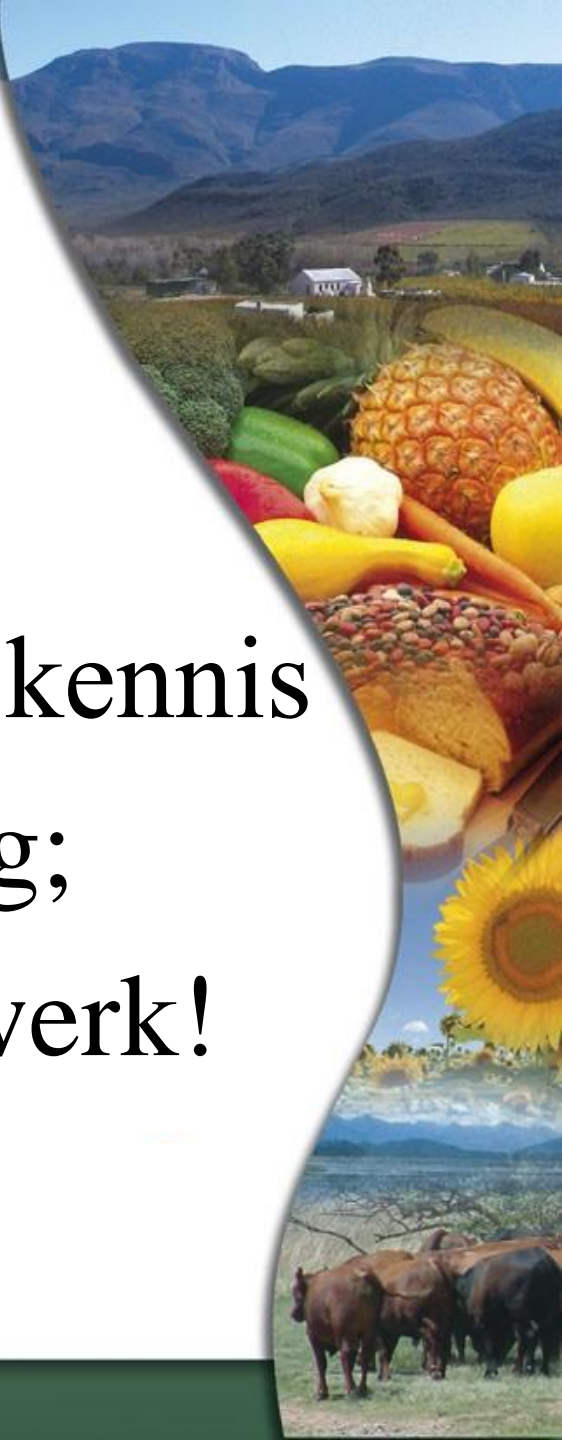
die landbousektor kan
nie 'n vangnet vir
ongemotiveerde en
ongeskoolde werkers
wees nie.

- **Werkers moet 'n basiese lees-en syfervaardigheid hê:**
  - toepaslike **opleiding** deur Departement van Onderwys;
  - ouers se **verantwoordelikheid:** toesien dat hul kinders skool bywoon en 'n leerkultuur gevestig word.

- Produsente se verantwoordelikheid:
  - **indiens-opleiding;**
    - dit kweek ‘n honger vir kennis en bevorder waarneming;
  - gee **erkenning** vir goeie werk!

- ‘n **Vereiste** vir ‘n volhou-
bare boerdery-onderneming:
  - ‘n goed **opgeleide** werkerskorps
    - boerderymetodes het verander
    - tegnologie word baie meer
ingespan

- Produsente se verantwoordelikheid:
  - wees werknemers **behulpsaam** om te verseker dat kinders opgelei word.

Die meeste produsente het reeds die belangrikheid besef en die uitdaging aanvaar.

- **Goeie opleiding** gaan gepaard met 'n goeie waardestelsel
- met 'n waardestelsel word bedoel:
  - **'n gesonde leefstyl en gewoontes**
  - opvoeding wat primêr binne huisverband moet plaasvind

- Een van ons grootste **uitdagings**: verbetering van die waardestelsel
  - werkers moet 'n inherente **begeerte** hê om te wil verbeter;
  - produsente moet die **gunstige omgewing** skep waarbinne dit moontlik is.

- Dit spreek tot die *“hearts and minds”* van produsente
- Ek is getuie dat produsente die afgelope jare groot spronge gegee het om bg. te verwesenlik.

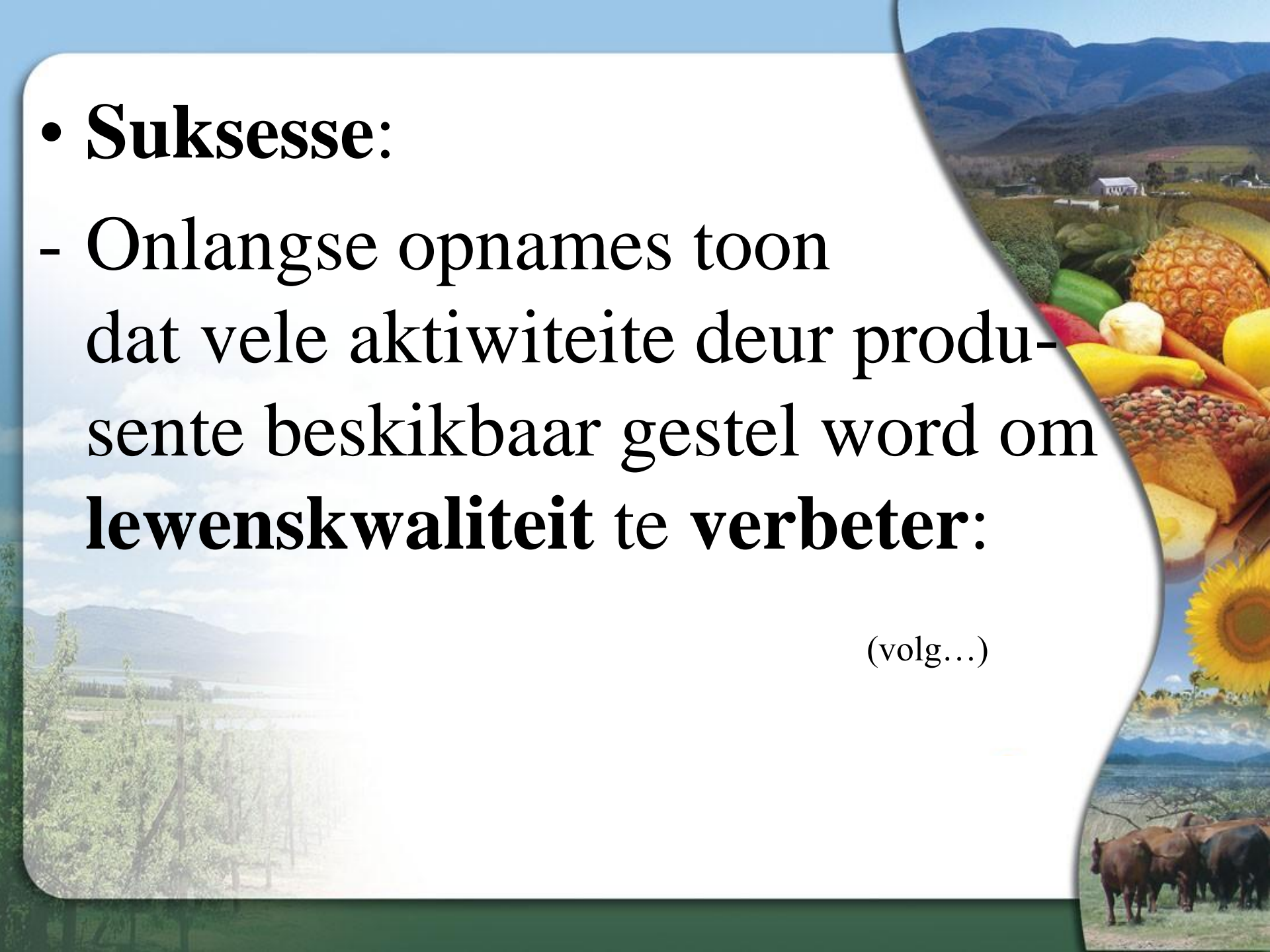
- ‘n Goeie waardestelsel het **goeie gesondheid** as ‘n hoeksteen:
  - Die **voedselsektor** vereis gesonde werkers;
  - Staat se verantwoordelikheid: **goeie mediese dienste**;
  - **Vigsbeleid** in wording.

- **Sukseste:**

- Onlangse opnames toon dat vele aktiwiteite deur produ-sente beskikbaar gestel word om **lewenskwaliteit te verbeter:**

(volg...)

- sportfasiliteite
- biblioteke
- opleiding (crèches)
- kliniekdienste op plase
- bydraes tot mediese fondse en aftreeplanne
- voorsien vervoer aan werkers & kinders
- beurse vir werkers se kinders
- aansluitingsfooie vir DSTV
- .....

- **Uitdaging:**
  - **Bou vertroue, vermy konflik**
    - lei tot ‘n **opbouwende** werkgewer-werknemer-**verhouding**
    - **werksomgewing** is aangenaam
    - werkers is **meer betrokke**
    - werkers is bereid om **groter verantwoordelikheid** te aanvaar.

• **Onthou:**

- **Vertroue is**

‘n risiko,

- **wantroue is**

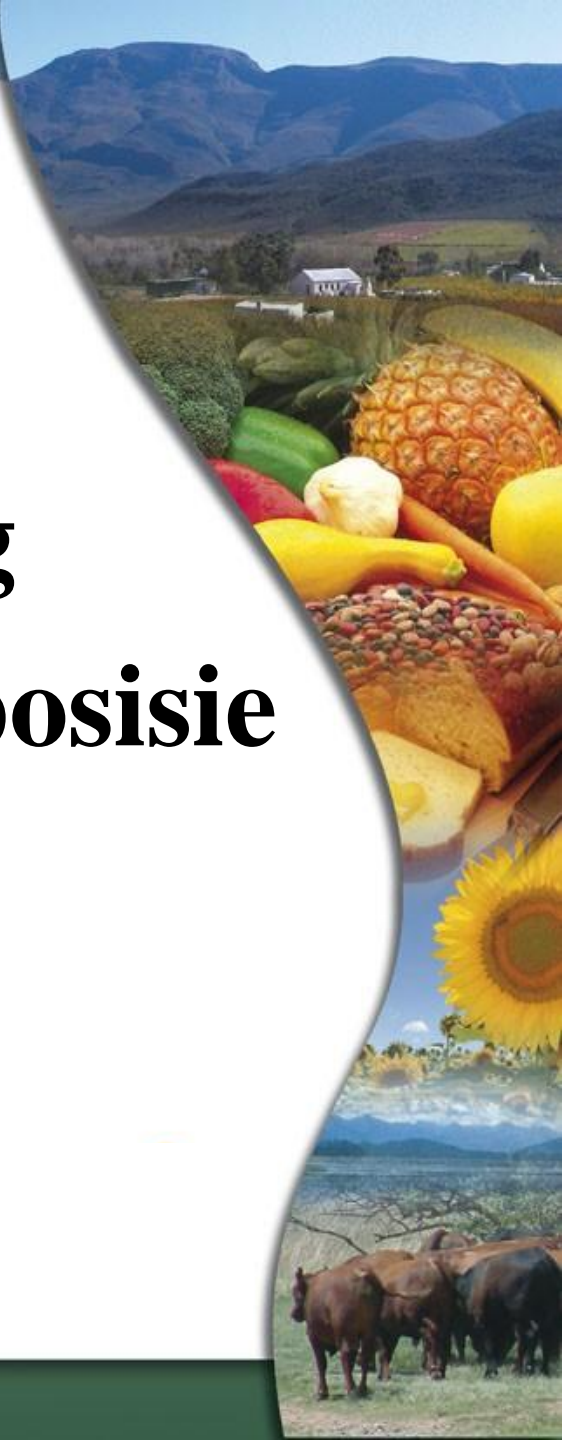
‘n groter risiko!

• **Resultaat:**

Gewoonlik bo verwagting:

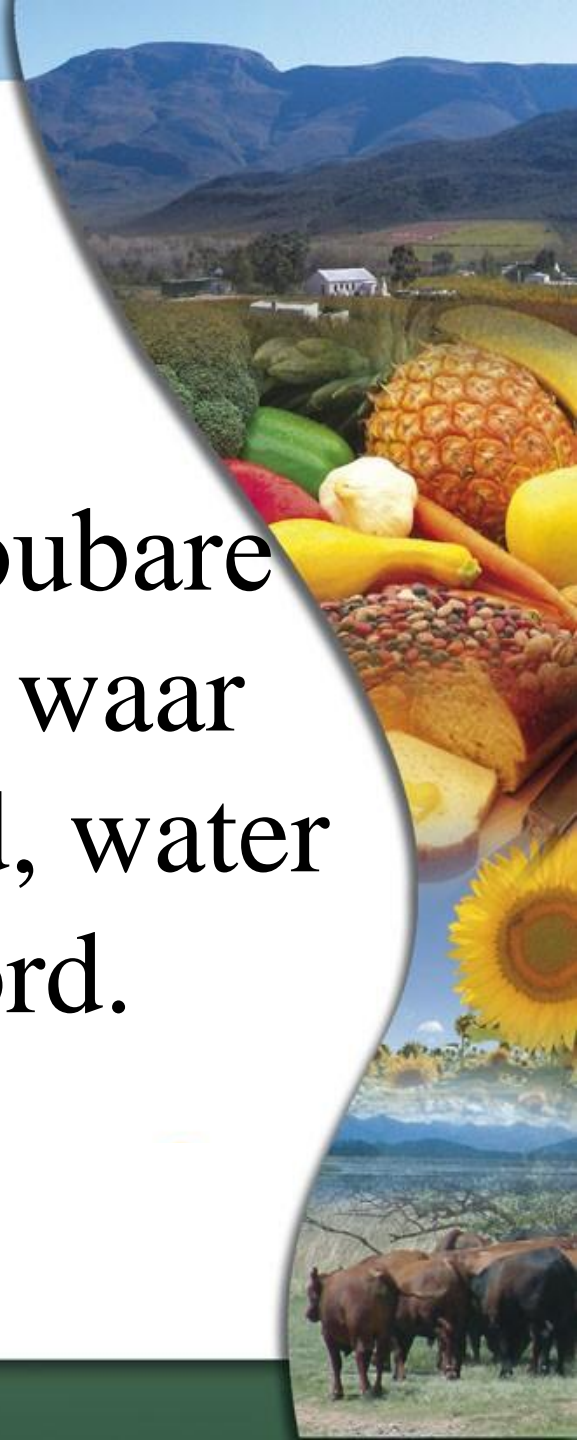
- **Stabiliseer die werksmag**
- **Versterk die vertrouensposisie op die plaas.**

AgriSA en sy lede aanvaar
verantwoordelikheid vir die
sosiaal-maatskaplike
uitdagings.

Ons verstaan dat 'n volhoubare boerdery net moontlik is waar mense in balans met grond, water en kapitaal bestuur word.

Baie dankie!

